

ELINIKÄISEN OHJAUKSEN STRATEGISET TAVOITTEET

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Elinikäinen ohjaus

Elinikäiseen oppimiseen liittyvällä ohjauksella tarkoitetaan erilaisia toimia, joiden avulla **kaikenikäiset kansalaiset** voivat määritellä **valmiutensa, taitonsa ja kiinnostuksensa** missä tahansa elämänvaiheessa, tehdä koulutukseen ja ammattiin liittyviä päätöksiä sekä hallita yksilöllistä **kehityskaartaan oppimisessa, työssä** ja muussa sellaisessa toiminnassa, jossa valmiuksia ja taitoja opitaan ja/tai käytetään. Ohjauspalveluja tuotetaan eri toimintaympäristöissä: koulutuksessa ja työhallinnossa, työpaikoilla, järjestöissä ja yksityisesti. (CEDEFOP 2005)

TIEDON-
VÄLITYS

NEUVONTA

OHJAUS

YMPÄRISTÖ

työ- ja koulutus-
mahdollisuudet

kvalifikaatio-
vaatimukset

sosiaalinen
verkosto

toimeen-
tulo

työelämäsuhde

koulutus,
työkokemus

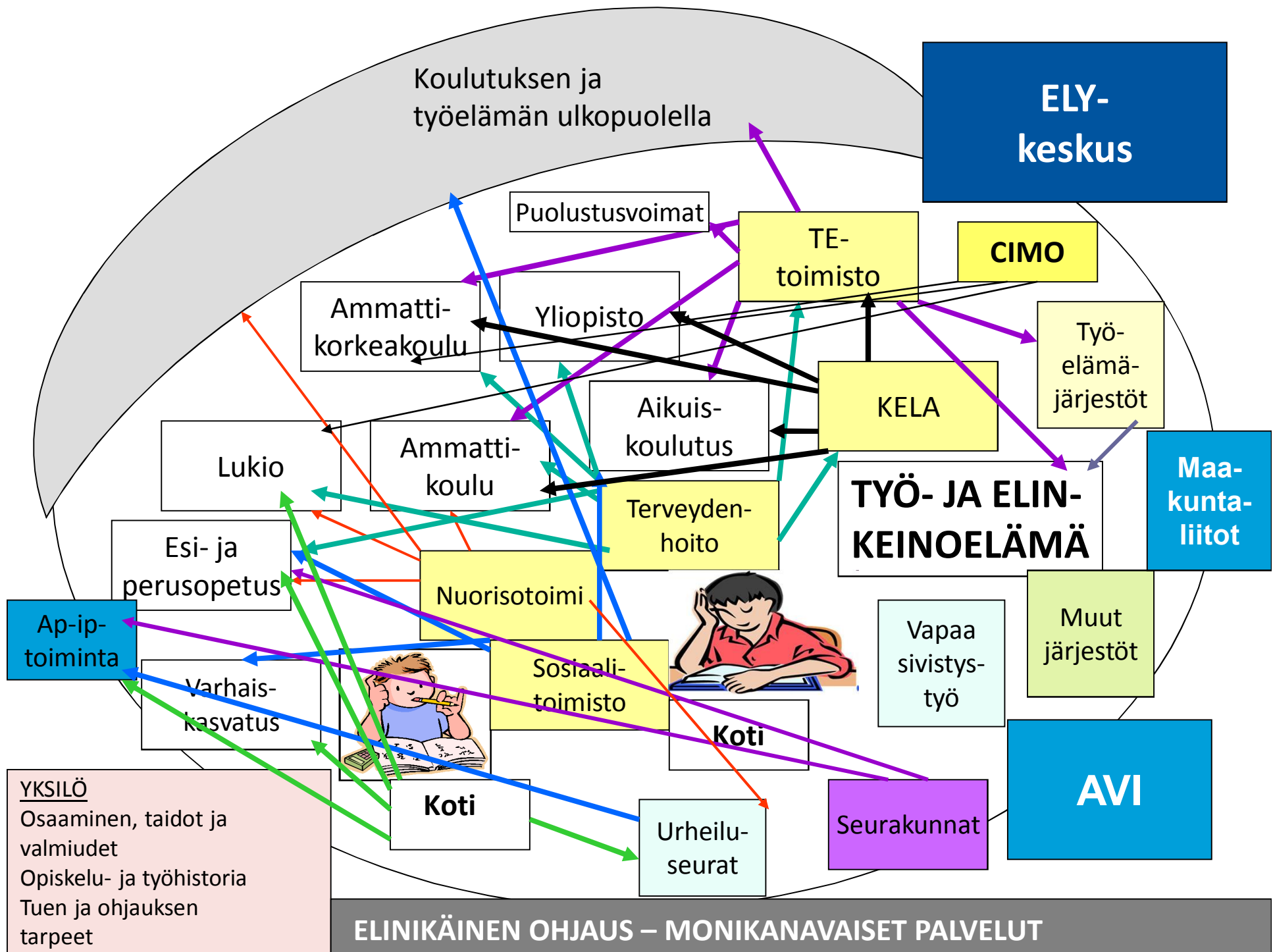
voima-
varat

elämähallinta

taidot, kyvyt,
osaaminen

tavoitteet

YKSIÖ

ELINIKÄISEN OHJAUKSEN VAIKUTTAVUUS

- **Siirtymien sujuvuus toteutuu:**

Koulutuksesta koulutukseen, koulutuksesta työhön, työstä työhön, työstä osaamisen kehittämisen kautta työhön, työttömyydestä työhön, eläkkeeltä työhön.

- **Työurat pitenevät:**

Alkuvaiheessa: koulutukseen hakeutuminen tehostuu ja nopeutuu, opintojen sujuvuus paranee ja negatiivinen keskeyttäminen vähenee, koulutuksesta työhön siirtyminen nopeutuu.

Uran aikana ja loppuvaiheessa: osaamisen kehittämisen suuntaaminen suhteessa työmarkkinoiden tarpeeseen paranee sekä urasuunnittelun ja -hallinnan taidot kehittyvät.

- **Syrjäytymisen ehkäisy:**

Ennaltaehkäisevät ohjaukselliset ja moniammatilliset sekä verkostomaiset toimintamallit vähentävät nuorten ja aikuisten syrjäytymistä.

Koulutustakuu toteutuu: sijoittuminen perusopetuksen ja lukiokoulutuksen jälkeen nopeutuu

Yhteiskuntatakuu toteutuu: alle 25-vuotiaiden työllisyystilanne paranee.

ELINIKÄISEN OHJAUKSEN YHTEISTYÖRYHMÄN TEHTÄVÄT

1. Laatia ehdotus kansalliseksi elinikäisen ohjauksen strategiaksi, joka käsittää kaikkien kouluasteiden ja -muotojen sekä työ- ja elinkeinohallinnon tarjoamat TNO-palvelut elinikäisen oppimisen näkökulmasta (28.2.2011)

Elinikäisen ohjauksen strategiset linjaukset vuosille 2011-2016

2. Laatia ehdotukset **toimenpiteistä** elinikäisen ohjauksen strategian linjausten toteutumiseksi
3. Tukea ja edistää **kansallista, alueellista ja paikallista** TNO-palvelujen kehittämistyötä sekä vahvistaa hallinnonalojen ja eri toimijoiden yhteistyötä
4. Toimikausi 1.9.2010-31.12.2013

TYÖRYHMÄN TYÖSKENTELY

- Avoin valmistelu:
 - seminaari
 - verkkohaastattelu
 - kansalaiskysely
 - kotisivut
- Kokoukset syyskuu 2010 – helmikuu 2011 kokouksia, joissa kuultiin myös asiantuntijoita
- Strategisten linjausten taustalla tunnistetut ohjauksen pullonkaulat
- Raportti maaliskuu/2011
Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:15
http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2011/elinikainen_ohjaus.html

Elinikäisen ohjauksen toteutuminen edellyttää seuraavien strategisten tavoitteiden toteutumista:

1. Ohjauspalveluja on tasapuolisesti saatavissa ja ne vastaavat yksilön tarpeita
2. Yksilölliset uranhallintataidot vahvistuvat
3. Ohjaustyötä tekevillä on tehtävien edellyttämä osaaminen
4. Ohjauksen laatu järjestelmiä kehitetään
5. Ohjaus toimii koordinoituna kokonaisuutena

Strateginen tavoite 1: Ohjauspalveluja on tasapuolisesti saatavissa ja ne vastaavat yksilön tarpeita

Työryhmä ehdottaa, että

- 1 Perusopetuksessa tulee olla enintään 250 oppilasta yhtä oppilaanohjaajaa kohti.
- 2 Oikeus saada henkilökohtaista opinto-ohjausta sisällytetään lukiolakiin.
- 3 Lukion opinto-ohjaukselle ja ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaukselle määritellään laatukriteerit.
- 4 Etsivä nuorisotyö laajennetaan koko maan kattavaksi, jolloin parannetaan nuorten mahdollisuuksia saavuttaa tarvitsemiaan palveluja. Kuntien nuorten ohjaus- ja palveluverkostot selvittävät paikallisesti julkisen sektorin palvelujen ulkopuolella olevien nuorten määrät ja sopivat paikallisista käytännöistä nuorten ohjauksessa.
- 5 Turvataan TE-hallinnon neuvonta- ja ohjauspalvelujen resurssit siten, että eri asiakasryhmien palvelujen saatavuus varmistetaan
- 6 Vakiinnutetaan parhaat ESR-rahoituksella kehitetyt hallinnonalat ylittävät toimintamallit tavoitteena esimerkiksi siirtymävaiheiden ohjauspalveluiden turvaaminen.
- 7 Maahanmuuttaja-asiakkaiden tarpeet tulee huomioida ohjauspalveluiden toteutuksessa.
- 8 Elinikäistä ohjausta tukevat sähköiset palvelut rakennetaan hakijaystävällisiksi ja keskenään käyttäjän kannalta yhdenmukaisesti toimivaksi palveluksi.

Suunniteltuja toimenpiteitä

Osuuutta ja kysyntälähtöisyyttä aikuisopiskeluun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluilla -kehittämishojelman

- NUOVE-projektin tutkimusosiossa selvitetään OPIN OVI – hankkeissa kehitettyjen toimintamallien pysyvyys, vaikuttavuus ja niiden asiakkaiden palvelutarpeet
- NUOVE-projekti, KOTVE-hanke, Oppijan verkkopalvelukokonaisuus ja CIMO tekevät yhteistyötä neuvonta- ja ohjauspalveluiden asiakaspalveluratkaisun ja sivuston kehittämisessä

Vaikutus hallitus- ja politiikkaohjelmiin

Strateginen tavoite 2: Yksilölliset uranhallintataidot vahvistuvat

Työryhmä ehdottaa, että

- 1 Kaikilla kouluasteilla vahvistetaan yksilöllisiä uranhallintataitoja; lukiossa opiskelijoiden henkilökohtaiseen jatko-opintojen suunnitteluun, ammatillisessa koulutuksessa ura- ja/tai opiskelusuunnitelman laatimiseen ja korkeakouluissa uranhallintaan liittyviä taitoja. Aikuisten ohjauksessa vahvistetaan urasuunnittelun ja -hallinnan taitoja.
- 2 Opetuksessa ja ohjauksessa vahvistetaan yleisiä työelämätietoja ja -taitoja.
- 3 Elinikäisessä ohjauksessa tuetaan itsenäisiä sekä ei-perinteisiä koulutus- ja ammatinvalintoja.

Urasuunnittelutaidot

”Urasuunnittelutaidot viittaavat kompetensseihin, joita hyödyntäen yksilöillä on taito kerätä, analysoida, tehdä synteesejä ja järjestää itseensä, koulutukseen ja ammatteihin liittyvää tietoa, lisäksi heillä on kyky soveltaa tätä tietoa ja tehdä päätöksiä erilaisissa siirtymävaiheissa.” (Sultana 2010)

**työelämää ja urasuunnittelua
varten tarvittavat taidot**

**yleisemmät
elämisen
taidot**

Taidot ja osaaminen

Uudet työelämätaidot New Skills for New Jobs

Avaintaidot

- Viestintätaidot
- Matemaattiset taidot sekä perustaidot tieteellisessä ja teknologisessä ajattelussa
- Digitaaliset taidot
- Oppimaan oppimisen taidot
- Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot
- Aloitteellisuus ja yrittäjäjyys
- Kulttuurinen kompetenssi ja ilmaisukyky

Yleinen työelämäosaaminen NQF

- oppimistaidot
- ongelmanratkaisutaidot
- vuorovaikutus- ja viestintätaidot
- yhteistyötaidot
- eettiset ja esteettiset taidot

Strateginen tavoite 3: Ohjaustyötä tekevillä on tehtävien edellyttämä osaaminen

Työryhmä ehdottaa, että

- 1 Kehitetään ohjaustehtävissä olevien peruskoulutusta (opinto-ohjaajien yliopistokoulutusta, opettajakorkeakoulujen ammatillisten opinto-ohjaajien koulutusta ja opettajakoulutuksen ohjausosaamista) vastaamaan nykyistä paremmin ohjaustyön muutoksiin.
- 2 Varmistetaan jatko- ja täydennyskoulutusmahdollisuudet eri hallinnonalojen ja työelämän ohjaustehtävissä toimiville.
- 3 Vahvistetaan henkilöstön ohjausosaamista työ- ja elinkeinohallinnossa.
- 4 Vakiinnutetaan työpaikkaohjaajien koulutus.
- 5 Pilotoidaan kansainvälinen ja moniammatillinen ohjaajakoulutus.

Strateginen tavoite 4: Ohjauksen laatujärjestelmiä kehitetään

Työryhmä ehdottaa että

- 1 Valmistellaan elinikäisen ohjauksen laadunhallinnan menettelyt sekä laaditaan työvälineet itsearviointia ja palautteen keräämistä varten.
- 2 Huolehditaan siitä, että ohjaustyössä toimivilla on käytettävissään tehtävien edellyttämä tilasto- ja seurantatieto

Strateginen tavoite 5: Ohjaus toimii koordinoituna kokonaisuutena

Työryhmä ehdottaa, että

- 1 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten roolia ohjauspalvelujen alueellisessa järjestämisessä vahvistetaan. Toiminnan vaikuttavuudelle asetetaan indikaattorimuotoiset tulostavoitteet.
- 2 Ruotsinkielisten tiedotus-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen alueellisesta koordinoinnista vastaa aluehallintovirastojen ruotsinkielinen opetustoimen yksikkö.
- 3 Tulevan rakennerahasto-ohjelmakauden (2014-) yhdeksi painopisteeksi määritellään elinikäinen ohjaus. Kehitettyjen toimintamallien vakiinnuttamista tuetaan rakennerahastovaroin.
- 4 Koulutuksen järjestäjät ottavat käyttöön ns. työelämäohjelmat, joilla edistetään oppilaitosten työelämäyhteistyötä ja samalla kehitetään toimintamalleja, joilla tuetaan koulutuksesta työelämään siirtymistä.
- 5 Laaditaan toteuttamissuunnitelma, jossa konkretisoidaan eri hallinnonalojen toimenpiteet, joilla pystytään tehostamaan varusmiespalveluksen ja siviilipalveluksen aikaista ohjausta.
- 6 Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä edistää hallinnonalojen ja toimijoiden yhteistyötä ohjausta koskevissa kysymyksissä. Työryhmää laajennetaan siten, että se kattaa työelämää edustavat tahot ja koulutuksen ylläpitäjätahot sekä ohjaukseen osallistuvat henkilöstöryhmät.

Yhteystiedot

Helena Kasurinen

TEM

helena.kasurinen@tem.fi

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

RAPORTIN SISÄLTÖ

- 1 Työryhmän työn rajaus
- 2 Elinikäinen oppiminen ja elinikäinen ohjaus
- 3 Nykytila
 - 3.1 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala
 - 3.2 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala
 - 3.3 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala
 - 3.4 Työelämä
 - 3.5 Muut toimijat
 - 3.6 Ohjauksen kokonaisuus
- 4 Elinikäisen ohjauksen kehittämistarpeiden kartoittaminen
 - 4.1 Kansalaiskysely
 - 4.2 Työseminaari
 - 4.3 Verkkohaastattelu
- 5 Elinikäisen ohjauksen kehittämisen tavoitteet

Liite 1. Oppilaitosten opinto-ohjaajien määrät ja koulutus

Liite 2. Elinikäisen ohjauksen työseminaari, 12.11.2010 klo 11.30–15.30

